СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL Ч. 227. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 29 вересня 1932. VOL. XL. No. 227. Jersey City, N. J., Thursday, September 29, 1932. THREE CENTS.

СОТКИ ЛЮДЕЙ ВПАЛИ ЖЕРТВОЮ ГУРАҐАНУ В ПОРТО РІКО

САН ХУАН. — Невеликий острів Порто Ріко, 100 миль довгий і 30 широкий, знову потерпів від гураґану. Покищо нарахували коло 200 людей убитих, а біля 1,000 ранених.

Матеріяльну шкоду годі наразі означити, але буде вона дуже велика, бо плянтації кави, кокосових оріхів і тютюну знищені.

Отся шкода тимбільше болюча, бо населення ще не прийшло до себе по наслідках гураґану з 1928 року, коли то було 300 осіб убитих, 4,180 ранених, а матеріяльна шкода виносила $85,000,000.

Злучені Держави набули Порто Ріко від Еспанії в 1898 році. Від того часу нема прямо року, щоби цей острів не був навіщений гураґаном.

ПІДЛОЖИЛИ БОМБУ ПІД ДІМ СУДДІ, ЩО СУДИВ САККА І ВАНЦЕТІЯ.

ВУСТЕР (Масачусетс). — Розвалено дім судді Вебстера Теєра, що був предсідником судової розправи проти Сакка і Ванцетія, котрих засуджено на смерть і присуд виконано.

Під дім підложено бомбу, яка вибухла над раном. Судді Теєрови не сталося нічого, а жінка й служниця були легко поранені.

Поліція повела слідство та зарядила охорону дому бувшого губернора й тих присяжних суддів, що судила Сакка і Ванцетія.

В 1927 р. підложено було подібну бомбу під дім Луіса Мек Ґардія, присяжного судді з тої самої карної розправи. Тоді теж не сталося нічого судді і його родині.

РУЗВЕЛТ АПЕЛЮЄ ДО ПРОҐРЕСИВНИХ.

ТРІНІДАД (Колорадо). — Ґовернор Рузвелт здобуває чимраз більшу симпатію серед проґресивних. Він каже, що в Америці нема місця для двох великих консервативних партій і тому демократична партія мусить бути проґресивною. Многі з проґресивних републиканців вже заявилися виразно за Рузвелта.

ВБИВАЮТЬ СТОРОННИКІВ ОПОЗИЦІЇ.

ГАВАНА. — В столиці Куби, Гавані, розпочато терористичну акцію, звернену проти опозиції. Вбито д-ра Клементе Вакеза Белла, президента сенату і кандидата на майбутнього президента Куби. Крім нього вбито ще трох визначних членів опозиції, а двох смертельно ранено. Д-ра Белла вбито, коли він сидів в автомобілі, заїхавши в гості до свого приятеля. Того самого дня пополудні вбито на вулиці міста трох братів де Андраде, що стояли в опозиції до президента Мачади.

До погибших стріляли з машинових крісів, з автомобіля, який потім знайдено, але не знайдено вбивників.

Президент Мачадо вислав до сенату звідомлення, в якім висказав жаль зприводу тих убивств. В місті панує велике напруження, бо надіються, що опозиція готова відомститися за ті криваві вчинки.

КАЖЕ, ЩО ПІДЛОЖИВ БОМБУ, ЗА ЯКУ ЗАСУДИЛИ МУНІЯ.

ПОРТЛЕНД (Ореґон). — Пол М. Келікот, гірський провідник, твердить, що це він завіз в 1916 р., в День Поготівля, бомбу до Сен Френсиско, яка вбила 10 людей і за яку засудили Тому Мунія і Варена Билинґза.

Келікот подає, що він був тоді 16-літнім хлопцем і згодився занести бомбу на призначене місце за $5, які йому виплатив невідомий чоловік. Каже, що він не знав, що це бомба, ні не був при її вибуху. Але з опису, де й коли це сталося, пізнає, що це був вибух тої бомби, яку він підложив.

ОГРАБИЛИ ФАРМЕРІВ НА $10,000.

НЮ ЙОРК. — Три узброєні бандити напали на старих фармерів Дорія і Кармелію Ґастанів, побили їх по головах пістолями та забрали $10,000, себто все, що обидвоє Ґастани заощадили за ціле життя. Сталося це на фармі в Фреш Медов Род, в дільниці Квінс.

ТОМАС ПРО КАПІТАЛІСТИЧНЕ РЕКЕТІРСТВО.

ШИКАҐО. — Соціялістичний кандидат на президента, Нормен Томас, говорив перед шикаґовською адвокатською палатою про міліярдове банкротство компаній Інзола, називаючи це банкротство крахом капіталістичного рекетірства та доказом, що установи публичної ужиточности (ютіліті) мусять бути публичною власністю.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРО ПРЕЗИДІЯЛЬНИХ КАНДИДАТІВ.

ВАШИНҐТОН.—Американська Федерація Праці не заявилася формально за ніякого президіяльного кандидата, але виготовила рекорди обидвох кандидатів і їх заступників, у яких виказує, коли кандидати попирали робітничі справи, а коли були проти інтересу робітників. У той спосіб приписують Гуверови 24 закони, прихильні робітництву, а Рузвелтови 13. Гуверови закидують іменування трох суддів, Паркера, Вилкерсона й Мек Кінтоша, ворожих робітникам.

РУМУНСЬКІ КОРОЛЕВИ ПРОДАЮТЬ СВОЇ ПОСІЛОСТИ.

Через фінансові труднощі рішилася королева-мати Марія продати свій чудовий замок над Чорним морем, Балчік. Цей замок пречудовий, вибудований у маврітанськім стилю, з прекрасним городом, котрий заклала сама королева, разом з урядженням у середині замку, положений на прекраснім місці побережа. Замок цей був усе улюбленою домівкою королеви Марії, котра рішилася продати його й замешкати на чужині.

Передше спродала королева Єлена, мати великого воєводи Мігая, свій замок Манай над Чорним морем. Цей замок купило румунське міністерство війни за 32 міліони левів.

3,000 ГРОМІВ.

Підчас бурі, що лютувала на німецько-голяндському кордоні, реєстраційні апарати занотували коло 3,000 громів за 4 години. Тепер у всій західній Німеччині страшна спека, а температура доходить до 40 ст. у тіни.

КОСОЮ ВІДСТРАШУЮТЬ ВОРОБЦІВ.

В Баварії вживають селяни такого способу, щоби відстрашувати воробців і ворони з ріль: до дерева привязують вони стару пощерблену косу та впевняють, що коса нагадує здалека крило яструба. Воробці та ворони втікають на вид такого крила.

КРОВАВА ДРАМА В МІСЬКИХ ДОМАХ.

У Львові при вул. Арцішевського 8, в міських домах жиє вдова по судовику з Чорткова, Штрайтова з трома дітьми: 26-літньою Оленою, 25-літньою студенткою прав Марією та 38-літнім капітаном-лікарем Казимиром. Олена вела домашнє господарство. Вона залюбилася у Кар. Фалінському з Камінки Струмилової, що має на площі Сольських будку з залізом (батьком 6 дітей). Родина Олени заборонила Фалінському бувати в Олени. У суботу Фалінський прийшов до Штрайтів і став добуватися до дверей. Проти нього вийшов лікар і сестра Марія. В тій хвилині впали два стріли, що поцілили лікаря в хребет, а Марію в праву руку. Фалінського арештували. Олена зізнала на поліції, що це вона стріляла, щоби вбити брата та сестру, тому, що перешкаджали їй вийти за Фалінського, від якого вона завагітніла. Кулю лікареви виняли, та йому спараліжувало ноги, тому стан його безнадійний. Годиться ще оказати, що Марія Штрайтівна працювала свого часу в бюрі Східних Торгів і тоді була ранена відомками бомби, яка там вибухнула. Є чутки, що Олена умово хора та сексуально ненормальна.

ТРАҐЕДІЯ МОЛОДОЇ ЖИДІВКИ.

18-літня красавиця Ребека Ніґельберґ, дочка арендаря з Липиці Долішньої (пов. Рогатин) любилася в лісовім маніпулянті Тад. Зборовськім, котрий працював у місцевій управі лісів. Від нього завагітніла. Батьки на силу постановили віддати дочку за тальмудиста, кандидата на рабіна, 32-літнього Мих. Аронсона. Одначе Ребека воліла смерть ніж життя з нелюбом, тому втруїлася денатурованим спіртом.

РУМУНІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ БОЛГАРСЬКИХ МАНІФЕСТАЦІЙ.

В болгарській прибережній твердині поблизу болгарсько-румунської границі, Варні, відбулося свято на спомин болгарського вояка Караджа. З цієї нагоди були ворожі для Румунії маніфестації. В святі брали участь і члени болгарського уряду.

В імени румунської влади уповноважений міністер Стойка в Софії запротестував енергійно проти таких ворожих Румунії маніфестацій. Це саме зробив і державний підсекретар Ґафенко в міністерстві заграничних справ, коли до нього заявився болгарський посол у Букарешті. Він висловив побажання, щоб надалі не було таких маніфестацій, які псували би приятельські відносини між цими двома державами.

ЗНОВ КАТАСТРОФА НА ФРАНЦУСЬКІЙ СУБМАРИНІ.

Підчас випробовування нових дізель-моторів на французькій субмарині „Персей" скоїлася катастрофа. Один з моторів експльодував. При тім були вбиті головний інжинір, будівничий цих моторів, та його помічник механік. Крім того поранені були 27 членів залоги субмарини, а між ними чотири покалічені так тяжко, що нема надії на їх життя.

РОЗВОДИ В КАНАДІ.

В цілій Канаді жиє тепер 7,441 розведених осіб. Тому десять літ їх було 7,401. У 1911 р. було розведених осіб 4,400, а в 1901 р. лише 661. Домініяльна статистика виказує, що число розводів у західній Канаді є більше ніж у східній.

РУЇНИ РИМСЬКОЇ ВІЛЛІ В АНҐЛІЇ.

Британські археольоги відкопали в Ст. Албан, на площі Веруляміюм, де колись була римська столиця полудневої Британії, руїни віллі з покоями на бенкети та з незвичайно дорогою паровою лазнею. Історія каже, що старинні Римляни вживали турецької парової лазні в 200 році по Христі.

ПИСАВ ПЕРОМ У ГУБАХ — ЗДОБУВ СТУПІНЬ УНІВЕРСИТЕТУ.

Вілліям Р. Ватсон, котрий прибув до Меклеод, Алберта, зі Шкоції, сміється з судьби. Змалку він є калікою на оба рамена. Однак він вчився і цього року здобув ступінь красних штук в університеті Алберти. Мати вчила його вживати ніг і пальців на ногах замісць рук і люди часто подивляли його гнучкість, коли, стоячи на одній нозі, він скидав другою ногою капелюх. Він перейшов публичну й вищу школу й скінчив університет. Тепер дістав свій ступінь і якраз видав першу свою книжку — книжку свого життя „Моя мрія" (Май Дрім). У ній кладе він вагу на оптимізм і віру, які вивели його вперед, хоч мав великі перепони. Зразу він писав ногою. В університеті навчився писати губою і цим способом писав свої іспити. Він займається спортами, їздою на коні, пливанням, совганням та іншими забавами. Ум його здоровий і він знаходить радість у життю. Його мрією є заложити школу для науки фізично недобре розвинених канадійських дітей.

РАДИТЬ НЕВДОВОЛЕНИМ ЇХАТИ ДО РОСІЇ.

Недавно повернувся з Совітської Росії до Канади інжинір Дж. А. Меклефлин. Меклефлин був у Росії два роки як урядовий копальняний інжинір в Уральметстрою, що лежить на европейсько-азійській границі. Про теперішню Росію п. Меклефлин сказав таке:

„Всяка ініціятива в Росії знищена. Людей примушують працювати терором. Лише мала частина населення ставиться прихильно до комунізму. Найбільше вдоволена з комунізму молодіж, що вихована в комуністичному дусі. Але вона про ліпшу систему правління не знає.

„Хоч, щоправда, в Росії є багато здібних людей, то все чомусь іде не так, як треба. От прим. збудовано фабрику міди „Уральметстрой" на 2,400 тон денно без попереднього розвитку кспальні міди. Коли ж фабрика була вже готова, то бракувало подостатком палива, наслідок чого фабрика не могла виробляти приписаної скількости міди. Дуже часто з фабриці машинерія псувалась, а також завжди бракувало вугля. У копальні міди теж не йшло відповідно до уложеного згори пляну. Сподівалися видобути десять тисяч тон міди, а вдійсности видобули 500 тон.

„В Росії нічого не робиться скоро. Ми прим. замовили ванну до купання, то дістали її аж за десять місяців.

„Одиноку річ, яку можна дістати в Росії без урядової посвідки, це „водка". Поживи тяжко дістати; нема ріжнородности. В тій околиці, де я жив, трава рсте на стопу високо і колись там випасалось багато худоби. Тепер там не можна дістати ні мяса, ні масла, ні навіть молока.

„Щодо одіння, то добре одітими людьми є лише салдати. Але і їх одіння не належить до найліпшого.

„Найвартнішою річю в Росії є — заграничні горожанські папери. Совіти мають велику повагу до них. Але як тільки який Росіянин зречеться їх, він тратить усяку повагу й свободу та мусить пристосуватися до совітського способу життя".

ДВА ГРОМИ В МЕЧЕТ.

Над сербським містечком Печ біля альбанської границі лютилася буря і наробила великої шкоди. Грім ударив у мінарет у хвилині, коли муецін накликував вірних до молитви, й положив його трупом на місці. Другий грім ударив у мечет, насілком чого завалилася копула, падучи на вірних, що молилися в середині. Трох убило, пятьох ранило тяжко, а багатьох легко. Цей випадок викликав серед магометан прикре враження.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ФАХ.

В Німеччині можна ще насто зустрінути цілі родини штукарів і акробатів, які вандрують з міста до міста та понисуються своїм мистецтвом, традиційно плеканим із покоління в покоління. В містечку Шверінґен у Бадені трапилася траґедія такої родини акробатів. Із линви, завішеної на висоті 12 метрів, впали батько та його троє дітей. Перший важко поранився, а всі троє його діти згинули.

НІМЕЧЧИНА ВІДПОВІДАЄ НА ЗАКИДИ ЕРІОТА

ПАПЕН КАЖЕ, ЩО ЙОМУ НЕ ХОДИТЬ ПРО УЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН. — Канцлер Папен подав до публичного відома відповідь на закиди французького преміера Еріона проти домагання Німеччини дозволити їй на узброєння.

Папен каже, що йому не ходить про узброєння наново Німеччини, а тільки про рівність щодо узброєння. Коли Франція хоче забезпечення, то до такогосамого забезпечення має право й Німеччина, каже канцлер.

Папен натякає, що Франція нині найбільша мілітаристична країна в світі. Німеччина не має можливости не то напасти на іншу державу, але навіть боронитися, тоді як Франція може кождої хвилі піти напасною війною, на кого тільки забажає.

АНҐЛІЙСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕД КРІЗОЮ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Мек Донелд знову знайшовся в клопотах. Частина міністрів його уряду, що належить до ліберальної партії, та ґраф Сновден рішучо противляться ухвалам отавської імперської економічної конвенції зприводу обмеження „свобідної торговлі" в Британії. Вони заявляють, що вийдуть з уряду, коли ця постанова лишиться в силі й буде проводитися в життя.

Мек Донелд мав з тими міністрами довшу нараду, але, здається, до згоди не прийшов. Тепер він шукає кандидатів на заміну тих міністрів іншими. Король приїхав до Лондону й чекає розвязання справи Мек Донелдом. Король тепер не буде втручатися в справи переформування уряду, як то він зробив, коли Мек Донелд формував свій уряд, що противиться звичаєви Анґлії.

СКІНЧИВСЯ СТРАЙК ТКАЧІВ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Скінчився десятьденний страйк ткачів у Ланкашірі. В страйку брали участь 160,000 ткачів, які тепер повертаються до праці. Ткачі згодилися на зменшення їм платні на пятнацять і пів проценту, щоб разом з тим були зменшені ціни на ткацькі вироби.

Це зменшення цін має пособити збутови анґлійських ткацьких виробів. Разом з тим утворалася розємна комісія, яка буде полагоджувати дальші непорозуміння між фабрикантами та робітниками, колиб такі непорозуміння виникли.

ЛИТОВСЬКИЙ ПРЕМІЄР НА СУДІ.

КАВНАС. — Бувший премієр Литви, Вальдемарас, стає на суді за намагане спроневірення.

Публики на суд не пускають. Кажуть, що Вальдемарас пробував зужити на свої потреби гроші, дані йому на його видатки, а зложені на його імя в одному банку в Копенгазі, в Данії.

МОСКВА ВІДДЯЧУЄ КОРЕСПОНДЕНТАМ ЗА ПРОПАҐАНДУ НА ЇЇ КОРИСТЬ.

МОСКВА (СССР). — Большевики влаштували великий бенкет у честь трох кореспондентів чужинецьких газет за їх звідомлення з рядянського союза. Таким гонором обдаровані: В. Дюранті — „Ню Йорк Таймс", Люіс Фішер — „Балтимор Сон" і В. Чемберлейн — „Ди Кріщен Саєнс Монітор" з Бостону.

ВИНСТОН ЧЕРЧИЛ ТЯЖКО ЗАНЕДУЖАВ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Винстон Черчил знов тяжко занедужав. Його відвезено з дому до шпиталю в амбулянсі. Він щойно недавно повернувся з Австрії, де лікувався в санаторії. Лікарі бояться за життя цього визначного анґлійського державного мужа.

СТРАШНИЙ ЗЕМЛЕТРУС У ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ (Греція).—На півострові Халькідіс був великої сили землетрус. Кілька сіл цілковито зруйновані. Сила потрясення землі була така, що селянські доми розліталися ніби дитячі забавки, зліплені з глини.

Дотепер нараховано 150 убитих і більше як тисячу тяжко покалічених людей. Тому, що комунікація ще неналаджена, а землетрус захопив ширші простори, бояться, що число жертв у дійсности значно більше.

ФРАНЦІЯ ПІДПИШЕ ПРИЯТЕЛЬСЬКУ УМОВУ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

ПАРИЖ (Франція). — З уступленням румунського посла в Лондоні, Тітулеску, від активної румунської політики сподіваються що скоро прийде до підписання радянсько-французького договору про ненападення. Франція тепер особливо натискає на Румунію, щоб між нею та Москвою такий договір якнайскорше підписано.

Після того, очевидно, Франція сама поспішить підписати з большевиками договір приязни й про ненападення. Цим Франція хоче стримати Росію від активної допомоги Німеччині вразі нової війни між Францією та Німеччиною.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТЕСТ ПРОТИ РЕАКЦІЇ

Д-р Николас Ботлер, президент Колюмбійського університету, як теж багато інших визначних людей, піднесли протест проти зарядження Вилієма Дока, секретаря праці, в справі заборони чужинецьким студентам заробляти в Америці на своє удержання. Це зарядження відноситься до тих студентів, які дістались до Америки для студій поза іміграційними квотами їхніх країв.

Д-р Ботлер пятнує те зарядження „реакційним, нерозумним, зверненим отверто проти інтересів американського народа і його впливу в світі". Інші пятнують це зарядження ще гострішим способом і взивають усі виховні установи заложити проти нього як найрішучіший протест. Вони обстоюють далі традиційне право американського студента самому, власними силами, пробиватися через університет, і є проти того, щоби такого права відмовляти і чужинецьким студентам.

Зарядження секретаря праці змагає до того, щоби депортувати чужинецьких студентів, котрі відбирають роботу тим, що мають на неї право титулом свого горожанства чи права на законний побут. Секретар праці, бажаючи допомогти ліквідації безробіття, береться депортувати тих чужинецьких студентів, котрі не мають грошей на науку ні удержання, а котрих допущено сюди з ласки, поза квотою. Оте зарядження є драстичним ще й з того боку, що воно почало обовязувати тих студентів, які вже є в Америці й які не надіялися, коли вибирались до Америки, що їх таке може стрінути.

Навіть коли брати ту річ з чисто практичного боку, то справа представляється теж не так добре. Бо в найкращім разі Злучені Держави позбулись би тим робом яких 2,000 студентів. Річ ясна, що таке число не заважує в нічім на долі 11,000,000 безробітних. Зате наносить Америці, найбагатшій країні світа, хіба неславу, коли вона береться депортувати горстку студентів, котрі приїхали до Америки, щоби тут познайомитися з американським життям і побирати науку в американських школах. Це не прибули багачі, але ті, що дійсно прагнуть науки. І кому як кому, а тим студентам треба радше влекшити побут в Америці, а не їх депортувати, коли вони хочуть учитись і кінчити школи власними силами. Бо саме таких людей потребує Америка й цілий світ.

Секретар праці вже змодифікував своє зарядження. І є надія, що під напором американських наукових установ воно виконане не буде.

О Сновида.

ОТАВА І СОВІТСЬКА РОСІЯ

Висліди отавської конференції викликали в російсько-большевицькій пресі шалений вибух злости і незадоволення. Як відомо, на тій конференції представники Великої Британії обіцяли Канаді, Австралії й Новій Зеляндії обложити митом збіже, масло, мясо, яйця, конденсоване молоко і т. д., **привезені не з домінії**, щоб улекшити тим останнім конкуренцію на британській ринку. А взамін — вимовила собі Англія певні улекшення на домініяльних ринках для витворів своєї мануфактури.

Не тяжко додуматися, що ця угода в першій лінії скерована проти совітів та імпорту совітського збіжа до Англії. Ось чому большевицька преса зчинила страшний ґвалт, боючись утрати англійського ринку.

Застановляючись над справою, дивуєшся, чому совіти так обуряються? Таж усі відомости доносять про те, що ледви на якийсь імпорт за границю совітського збіжа можна числити. „Ударні кампанії" в СССР для збору врожаю — затяглися; сівба озимини запізнилася; незжате збіже осипається, а зжатий врожай гниє в полі, навіть не зложений у стирти. До 25 серпня засіяна в СССР збіжем площа — більш як удвоє менша від тамторічної. Цілі окремі республики совітського „Союзу", — на першім місці Україна — (за те, що не виконала пляну „хлібозаготівки") стоять під загрозою відмови Москви перелазувати належні їм з союзного буджету суму. Хоч при кінці вересня припадає платність совітських заграничних зобовязань на суму 25 мілїонів фунтів, — Москві не вдалося зробити майже жадних контрактів на вивіз свого збіжа: що дуже важне, бо звичайно завдатками на ці контракти платила Москва оті свої зобовязання...

Отже все вказує, що експорту совітського збіжа не буде і ніхто з ним поважно за кордоном не числиться. Звідкиж такий гнів Москви на Отаву і на мита, коли нема що вивозити?

Отже, показується, що є! Лише де? Показується, що досі Москва видирала експортоване збіже в селянина. Тепер — коли селянин страйкує — **хоче вона видерти збіже в робітників, цебто з державних магазинів, заосмотрених для виживлення міста.** Досі — робітник жив — добре чи зле, — з кооператив, з карток, на які діставав засоби поживи, в тім і хліб. Тепер „хлібозаготовки" ідуть, як і досі, державні шпихлірі (хоч і гірше) заповняються, **але — не для міського населення, не для пролетаріяту.** По 15 січня селянин дістає право торгувати урожаєм цього року, дозволені колхозні базарі. І от, замісць давнішого порядку заосмотрення в хліб міщуха, совітська влада хоче пустити його на шлях — „самозаповіянтування", пустити на колхозні базарі: мовляв, купуйте собі, як хочете їсти! **А зібране — нібито для робітництва — з селян збіже („хлібозаготовка") — воно піде на експорт,** бо якби пішло для внутрішнього міського консуму — ані одного пуда не лишилось для експорту.

Покищо совітська влада про це мовчить (знає чого!). Але незабаром скаже. І тоді — ціле міське населення буде змушене замісць діставати хліб по картках по упривілейованій ціні, купувати його — на колхозних базарах **по ціні, яка й тепер вже шалено підскочила вгору, а в зимі підскочить ще вище.**

Іншими словами: Москва хоче за всяку ціну перепровадити експорт збіжа — **за ціну кольосального обтяження буджету пролетаряту.** Диктатура потребує грошей і валюти: для пятилітки, для Комінтерну, для хмари міжнародних пройдисвітів, яких для пропаганди комунізму утримує за кордоном, для чиновництва, для ҐПУ, для армії, для своєї охорони і для утримання в неволі цілого ряду народів, завойованих Москвою. Досі за це розплачувалося село. Тепер — вже його праці не вистарчає (обдерто до краю); тепер платити за все це має ще і виголодніле робітництво. **Диктатура пролетаріяту показує свій закріпавлений кулак не лише дядькові („кулакові"), але й автентичному пролетареві...**

Ось чому злість московської преси з приводу Отави! Бо Отава валить цілий хитромудрий плян кремлівських можновладців... Виходить парадокс: мита на совітське збіже в Англії готові унеможливити совітський експорт і тим самим — **обнизить ціну збіжа для голодуючих російських і українських робітників і селян.** На цім парадоксі видко, якою **антинародною владою** є влада большевизму...

Останні відомости з СССР (розрухи в Іваново-Вознесенську і деінде) вказують, що до цеї простої істини зачинає додумуватися вже й пролетаріят, в якого імени управляє свою тиранію большевицька влада.

ШТАЛЬГЕЛЬМ ВДРУГЕ У БЕРЛІНІ

(УП) Імпозантний виступ Штальгельму, що відбувся в Берліні, столиці Німеччини, минув. Протягом 5 днів, від 1 до 5 вересня, Берлін гостив у себе 150-тисячну здисципліновану армію, що готова кождої хвилі стати в обороні цілости і чести батьківщини. Хоч без зброї вона, та зате споєна духовим цементом, що надає їй трівкости і в прикрій та небезпечній хвилі зробить її здібною віддати всі сили для батьківщини. І коли, дивлячись на всі виступи Штальгельму, захочемо дати оцінку його, то мусимо заглянути в середину цієї організації, зрозуміти ідейні мотиви її та відчути силу її ділання, а за помічю думки в конкретній формі представити на зовні всі ті підсвідомі духові фантоми, що лягли в основу організації Штальгельму.

Ці фантоми для зверхнього ока не видні. Вони зникають, затемнені конкретними фактами розвою організації. Перед нашими очима пересуваються величезні сірі кольони регулярного війська. Порядок і дисципліна, вияв дійсно військового духа, викликують у нас захоплення і здивування. Цеж приватна армія, армія добровольців, необнятих ніяким примусом. Перенятi тим фактом, даємо волю своїм змислам і піддаємось цілковитій сугестії конкретних фактів. Дивлячись на Штальгельм, ми реєструємо цілий ряд зовнішних його виявів. З нагоди зїзду вся німецька й чужа преса переповнена кольонами цифр, дат, імен ітп. з організаційного розвою та з самого зїзду. Отже повстає реєстрація фактів, відірваних від кореня, з якого власне вийшла й оформилась нині така сильна організація. З тих фактів не кождий читач зуміє виробити собі ясний погляд про завдання і становище організації Штальгельму в сьогоднішній розбурханій анархією Німеччині. Щоб це все вияснити та витягнути з того консеквенції і при їх помочі пізнати, яку ролю відіграє ця організація в найближчих роках в публичному житті Німеччини, треба перевести аналізу між підложем, на якому повстав Штальгельм, та фактами й осягами, які оглядав Берлін в останніх 5 днях.

Після програної світової війни дух німецької суспільности стратив рівновагу. Давна непохитність стратила свою непереможну силу. Почалось хитання. Воно проявилось найбільше в політичному житті Німеччини, яка не могла так скоро отрястися з прикрого почуття невдачі та твердо й передовсім холодно ставить свої домагання в ріжних мирових трактатах та конференціях. Ці сили духа, сміливости та крицевої непохитности не проявили конкретно провідні верстви німецької суспільности. В широких верствах німецької суспільности гудів ще гук гармат, а перед очима блимали воєнні пожари, які розбуджували й викликували рефлексії на тему невдачі з одного боку, а з другого, побільшували пристрасну любов до вітчини. Повстало бажання піднести Німеччину знов до її давньої могутности, до її давнього становища. Такий був тоді духовий стан німецької нації.

В тому повоєнному хаосі зявляється на арені Ф. Сельдте. **Листопадові** дні 1918 року принесли йому щасливі думки. Всі ці підсвідомі бажання, що нуртували в німецькій суспільности, в учасників 4-літнього змагання з цілим світом, оформив Сельдте в конкретному явищі. Було це створення організації, в якій мали гуртуватися всі ті, які хотіли свої бажання та мрії, на тодішний час пливкі фантоми, перемінити у волевий чин та силу. Ті два чинники мали стати запевненням будучности Німеччини. Повстав новий суспільний організм, що своїм організованим життям, формуванням думок та хотінь і бажань своїх членів привертав поволі страчену рівновагу духа в німецькій суспільности і замісць одчаю та резиґнації приніс непереможне бажання віддати всі сили для кращого майбутнього Німеччини. Довго тягнулась ця духова трасформація. Початок одначе був зроблений і по цій лінії йшла дальша праця Штальгельму.

Ціль була ясна і вона на протязі 13 років вростала в душі німецької суспільности, опановувала їх життя, направляла надірвані воєнною хуртовиною нерви та наставляла психічно занархізовану публику до затяжної, але сталої праці. Наслідком цього й був недільний марш, що тревав понад 8 годин.

Глядячи на ті вісімкові ряди, певний, сильний, парадний марш, тисячі хоругов, що є конкретним зовнішним виявом-символом чину й духа та коло 300,000 видців, людина поволі потрясає надмір вражінь, а голова переповнена цілою низкою вражінь, що шукають вияснень богатьох проблем. Ці останні переплітаються з тим, що бачите. Ці проблеми політичного й економічного характеру були підложем, на якому розвинувся Штальгельм до тих розмірів, що ми його бачимо нині та йому в захопленні приплескуємо.

На передодні здвигу Штальгельму підчеркнув провід Штальгельму на прийомі для заграничної преси, що працю Штальгельму треба розглядати в площині критицизму, а не хвилевого захоплення. Висказ цей не був дипльоматичним маневром, ані наслідком скромности, а радше натяком на це, що поза зовнішніми вислідами треба бачити щось іншого, більшого. Назовні Штальгельм — це організація аполітична. Її ціль є праця для Німеччини. Партійність не має в його рядах місця. Одначе при цьому одно треба мати на думці: повоєнне політичне положення Німеччини, заборона розвою мілітарної сили, цілковита обмеженість у рухах і ділянках. А енергія в суспільности є і та енергія може проявлятися в двох видах: або в суспільній суматоці, що не доводить до нічого путнього, або в організації, що є одиноким резервуаром, в якому укладаються ділання членів і посилюють хорий суспільний організм у всіх напрямках. І ця друга соціологічна аксіома жила в німецькому народі. Верзайський тракат знищив мілітарну силу нації, хоч інтерес держави вимагає творення збройної сили з огляду на будуччину.

Отже повстала конечність виходу з тяжкої ситуації. Наслідком тої конечности є розвій спорту в ріжних формах. До тих спортових організацій більшого розміру належить і Штальгельм. Під тим спортом треба розуміти поняття, що його Німці називають „Вершпорт". Спорт має зосереджувати національну енергію, оформлювати її та стати резервуаром, з якого у відповідний час можна буде черпати потрібні сили не лише для оборони, але й наступу. Звідси й організування в Німеччині безчисленної скількости спортових відділів, організування півві́йськових формацій при майже всіх партіях. Наслідком повоєнних обставин німецький спорт набрав чисто політичного характеру.

І коли ми стоїмо перед фактом величавого походу коло 200,000 армії горди́х вояків Штальгельму, коли око наше любується мінливими красками прапорів та уніформів, то нутро наше заповняється ріжними рефлексіями та запримітченнями. Ті вояки, що переходять попри вас — це ясні лиця, повні життя, що відбивають оцю внутрішню духову рівновагу та виявляють цілу скалю вдоволення з тієї праці, що вони її виконують попри буденні турботи. Вони всі покинули на 5 днів свої домашні турботи та полинули в столицю — Берлін, щоб тут не тратити сили для пустої паради, але щоби показати свою віру тим, що знесилилися в боротьбі, попали в зневіру або кинулись на чужі німецькому народови ідеї, думаючи за їх помічю ратувати Німеччину. Оці прості вояки принесли необмежений оптимізм у столицю, що дає запоруку успіху на майбутнє. Хоч без зброї вони всі, але фізичну зброю заступає їм їх дух. Вони без пороху та набоїв, бо їм це відняв верзайський диктат. Зате їх серця горять святим вогнем, що колись загрівав їх на полях боїв усього світа за славу батьківщини. 60% з них це молодь, що не бачила ще поля бою, але її в запіллі виховано в тому самому дусі, що був у німецького вояка на полі бою.

Всі оті прості вояки принесли Берлінови свіжий подих сили, яка далеко держиться від усяких партійних зазіхань і є спрямована лише на розбудову батьківщини, на розбудову великої Німеччини.

М. М.

Берлін, вересень 1932 р.

ШТУЧНИЙ МУЖ.

(Народня казка).

(2)

Стефан Качор став пастухом на три громади, що належали до замку. Коли гнав на пасовиско худобу одної громади, то по дорозі приставала до неї худоба двох інших громад. Його помічниками були собаки. Вони вже самі пильнували, щоби яка штука не пішла поза пасовиско. Вони й зганяли худобу з пасовиска, як прийшла пора вертатись і як пастух свиснув.

Стефана вмістили в громадській шопі, де раньше мешкав чорний Люшка. Чорним звали його тому, бо не лиш зарiст мав чорний, а й шкіру майже чорну. Що днини Стефан діставав бохонець ячмінного хліба і горщик молока. Поза сим жив манною; себто лісовими ягодами і грибами, які сам збирав. Деколи потаканило йому вибрати гніздо якогось смачного птаха, або крадьки застрілити з лука серну, чи якого іншого звіра, або птаха. Як було зимно або вітер, то заховатися в опанчу небіщика Люшки. Вона була покоротка, бо Люшка був малий, Качор високий і дужий як той дубчак. Буйні чорні кучері широко спадали на його рамена і плечі.

Гарного і жвавого парубка не били, та не всі. Декому не подобалося саме те, що на ньому було гарне. Декому видалася підозрілою його краса. Найбільше тоді, коли він весело глядів на людей своїми великими ясними очима. Казали, що на нього будуть вечерами полювати вдовиці. Чому саме вдовиці, ніхто з тих, що так казали, не вмів пояснити. Декому не подобалося, що у того пастуха був гарно вирізаний букшпановий гребінь, котрим він що рана причісував своє довге волосся.

— Пастух, що чешеться! — казали здивовані. — Дивовижні люди бувають в тих нових часах!

Пасовиска були спільні для людської худоби і для двірської. Стефан заприязнився з двірським пастухом Кагукалом. Кагукало полюбив Стефана, бо хоч громадський пастух вчений був, то не гонорувався і своєї вчености не показував. Взагалі поводився так, що між ним і людськими пастухами була тільки одна ріжниця: та, що Стефан мав гребінь і все чесався. Кагукало, хоч вже старший, вилежувався з молодим Стефаном в траві і оба вигадували якісь збитки. Так обом життя плило весело і Стефан здобував собі приятеля, якого загадав просити на помічника. Бо не без одного наміру Стефан прийшов сюди і став пастухом.

Стефан справді вступив був до монастиря. Коли монастир погорів, то молодого черця ігумен вислав збирати жертви на будову. Чернець заблудив також до замку Гальшки і побачив її. Йому відхотілося бути черцем. Він сказав собі, що ту дівчину мусить дістати. Гроші вже зібрані віддіс до монастиря і втік, щоби знайти спосіб на дівчину.

Аж тепер, коли знов підійшов під замок, йому стало ясно, що такому, як він, нічого йти до середини. Аж тепер подумав собі, що звичайним способом дівчини не дістане, бо опікуни йому її не дадуть, а вона сама його не схоче. Хочби його взяли на службу до замку, то скоро зрадить себе, що він до замку прийшов для неї, і вовиженуть його собаками. Він рішився дівчину викрасти. Щоб обдумати спосіб і приготовити викрадіж, пішов на громадського пастуха.

Стефан знав, що все в тій самій порі передполуднем Гальшка стоїть у вікні своєї комнати і гріється до сонця. Тоді все була тільки в сорочці. Все в тій порі Стефан лишав громадську худобу під опікою собак і Кагукала. Сам щезав. Він поза кущі підходив до замку, ставав за кущем перед самим вікном і призирався дівчині. Як би не те, що вікно було дуже високо, то він не видержав би. Вистрибнув би з кущів, прискочив би до неї, обіймив би і вицілував би. Так мусив вдоволитися смаком своєї власної слинки. Аж коли дівчина від вікна відійшла, Стефан вертався до своєї худоби.

Коли Стефан став що днини відходити з пасовиска в одній порі, Кагукала стала розбирати цікавість. Зразу він гадав, що Стефан наставляє сильця на птахи і з тим криється. Колиж се стало повторятися все в одним часі днини, Кагукало доміркувався, що причина якась інша. Його сердило те, що Стефан, хоч приятелює з ним, робить щось в такій тайні перед ним. Коли раз парубок вернувся зпід замкового вікна, Кагукало спитав його з докором:

— Ти мій приятель, чи ні?

— Або що? — спитав Стефан.

— Як ми приятелі, то ти перед мною не крийся! Як думаєш, що тобі треба таїтися перед мною, то... пасовиск досить. Як ти свою худобу заженеш направо, то я мою можу пігнати наліво. Тоді тобі не треба буде ходити кудись потай мене.

— Вибач, старий, що я таївся, — відповів Стефан. — Та мені соромно було балакати про се. Тепер скажу, бо мушу комусь сказати, і знаю, що ти щирий мій приятель. Може й раду даш мені яку...

Стефан замовк, сумно склонивши голову.

— Шож то таке? — старий пастух спитав, коли дальші слова застрягли Стефанови в горлі. — Може тобі вже навкучився хліб громадського пастуха? Може хочеш назад вертатися до чернечого, пшеничного?

— Не те! Мені хліб пастуха не навкучиться поти, поки не дістану те, за чим я сюди прийшов.

— За чим ти міг сюди прийти? Що ти міг би дістати тут? Я не чув, щоби де в сих сторонах був закопаний який скарб. Хіба що хочеш з пасовиска вкрасти якого коня? Се ти вже давно міг був зробити.

— Я сюди прийшов, щоби щось вкрасти. Та не коня, не золото. Тут є інший скарб, цінніший як золото, як найцінніше каміння. Я прийшов і пастухом став на те, щоби той скарб вкрасти... Та годі, не маю способу. Хіба що ви поможете мені...

— Як я маю стати спільником злодія; як хочеш, щоби я тобі поміг красти, то скажеш, який той скарб і де він?

— Той скарб є в замку. Ти замковий слуга, отже маєш до замку приступ.

— Мені бачиться, що у тебе не всі дома, — старий сказав, журливо похитуючи головою. — Той скарб тільки в твоїй хорій голові. Іди до ворожки Явдохи, нехай тобі зварить якого зілля.

(Далі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

47 Sussex Street,
Jersey City, N. J.,
September 26, 1932.

Dear Editor:

It irritates me to hear time after time the radio announcer announce our songs — Ukrainian songs — called "Russian folk songs." Why shouldn't I be angry, when we aren't Russian people and we do not sing Russian songs. We are Ukrainians and are proud to be of that nationality.

I do not think Russia is better than Ukraine. Then why do the radio announcers and some papers insult us by calling us "Russians." It is a disgrace to our country and to us to be called that.

You may be sure that Russia is very much larger and perhaps better known country than Ukraine but all in all Ukraine has its patriotism, nationalism and people that revere and honor her at the present time and always will. Therefore they should call her Ukraine and not Russia.

It makes me indignant to people who do not know that Ukraine is just as good as Russia.

The other day some one asked what my nationality was. I told them that I was Ukrainian.

"Ukrainian? Oh! you mean Russian," they remarked.

"No," I bellowed with an angry report — "I am Ukrainian, which is vastly different from Russian".

I hope I hear no more mistakes as grave as those I mentioned above.

I would like your opinions about this disgraceful and not forgetable act of many uncultured people.

It would give me great delight to see my letter published in your well-written paper. Thank you.

Sincerely yours,
Mary Kusy.

—o—

ЧИ Є УКРАЇНСЬКІ ДІТИ В АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛАХ?

Я роджена тут в Америці й тут покінчила школи. І сама добре знаю, скільки то наших дітей ходить до американських шкіл в Честер, де я жию. Тому мене дуже заболіло, як я вичитала в тутешній газеті „Честер Таймс", що Честер Скул Борд подає, що до честерських шкіл ходять діти 16 національностей, а між тими національностями, які вичислено, не подано української національности.

Я зараз написала зопит до редакції, який вона помістила, а який звучить:

UKRAINIANS IN SCHOOL.

September 14, 1932.

Editor-Chester Times:

In the Chester Times edition of September 14, I read that sixteen nationalities are represented in the Chester City Schools.

I was greatly surprised to find that regardless of the fact that there are a great number of Ukrainians in Chester not one Ukrainian child is listed. How this fact was overlooked I do not know, as practically all members of the Ukrainian American National Home, Fourth and Ward streets, have children attending Chester City Schools.

Respectfully,
A. Mildred Yaworsky.

Я ждала на відповідь цілий тиждень. Аж 23 вересня появилася відповідь у „Честер Таймс" такого змісту:

MANY UKRAINIAN CHILDREN ON LIST.

A recent item in the Chester Times gave the figures of the census of children of school age in the city, mentioning the numbers of children of each nationality found by the enumerators during their work of the past summer.

A letter was addressed to the editor and appeared in the Times readers' forum section. It was written by a prominent member of local organization of Ukrainians and the question was asked why it was that among the nationalities mentioned there had been nothing said of Ukrainian children of which the writer said there is a large number in the city.

Offering an explanation the officials of the school district, who prepared the report, state that Ukrainians have not been shown on their totals as such since about 1918. It was said that prior to 1918, the country of Ukraine was an independent nation, but since that time it has been under the rule of the Russian government, as a state of Russia, and therefore those children of Ukraine living in Chester were enumerated in the total of the Russian children. It was said, however, that on the books of enumeration the children were carried as Ukrainians, and not as Russians.

There are approximately 212 Ukrainian children of school age in Chester, the enumerators report.

Подаю це до відома читачів „Свободи" на доказ того, що можна й треба використовувати американські газети до вияснення нашої української справи. Нас, Українців, ще далі зараховують до Росіян, Поляків чи Греків. Американці тому не винуваті. Вони певно не хотять кривдити Українців. А-ле ще потреба якийсь час, заки вони добре пізнають наш нарід і наші змагання. Ми, що тут родилися і виховалися, можемо багато зробити по школах чи деінде, стаючи всюди відважно й розумно в обороні українського імени.

Як довго я ходила до школи, мене завжди записували як ту, що походить з українського роду. В гай скул приходилося мені навіть давати кількома наворотами відчити про Україну та про ріжниці між нами і Поляками та Росіянами.

Я дуже тішуся з того, що довідуюся зі „Свободи". І дуже я рада, що є тепер так багато дописів від молоді, тут уже роджені. Бо це мої товаришки і товариші. Але я дуже їх просила би, щоби вони пробували теж писати і по українськи до нашої газети. Тим вони зроблять дуже велику радість нашим батькам, коли вони читатимуть те, що пишуть їх діти. А многі з них не можуть читати по американськи.

А. Милдред Яворська,
Честер, Па.

Жінка (до свого другого чоловіка): Ах, колиб ти знав, яка велика є ріжниця між тобою і моїм першим чоловіком!

Чоловік: Таж я знаю! Він щойно по своїй смерти щасливий, а я був щасливий, доки він жив!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

BUFFALO, N. Y.

Ukrainian Life in the City and Ukrainian Efforts to Make the Country of Their Origin Known in America.

People of Buffalo have now seen the nationalities present in Fuffalo and are giving more interest to them than before, since the Buffalo Centennial. One of the fine institutions which has given special interest to the nationalities is the International Institute of Buffalo which has invited different national groups to appear in costume. One group which has one great exclamation is the Ukrainian group. Many Ukrainians are being invited by various institutions to show their beautiful costumes, dancing and harmonious singing. The Radio Stations of Buffalo have given their time to our Ukrainians in allowing them to sing over their microphones.

One special building in Buffalo which deserves much credit is, "The Museum of Natural Science" on Humboldt Parkway. In this building there are exhibits of different nationalities including their flags and arts. The Ukrainians have two cabinets that bear beautiful exhibits. Just above one case in the Lobby there is an Ukrainian flag grouped with flags of other nationalities. In the exhibits there are beautiful embroidery work, also various pieces of pottery and artistically carved arts of the Hutzuls and beautifully collored Easter eggs (pysanky). These and other exhibits are going to be the possession of this fine institution. Ukrainians of Buffalo are proud and have given the best interest to these exhibits — to make them the finest. There is still another exhibit that is in the Art Room. This picture shows the Ukrainian Coat of Arms done in yellow and blue embroidery work.

Another part of the Ukrainian group is a tabloid which each nationality has next to their cabinet showing the statistics of their nationality. The statistics of the Ukrainians are as follows:

UKRAINE.

Population: 45,000,000.
Area: 328,185 sq. miles.
Density: 137.1 per sq. mile.
Racial extraction: Mediterranean, Alpine.
Trades — Exports: Wheat, oats, potatoes, wool, poultry, eggs and butter, livestock and mineral products.
Imports: Machinety, raw cotton, chemicals, drugs, etc.
Agriculture: Wheat, oats, tobacco, grapes, sugar beets, cattle.
Manufacture: Metal working, leather goods tapestries, linens, carpets, tailoring, wood working, sugar and flour.

AS RELATED TO GREATER BUFFALO.

First Settlers in 1880's: Born abroad, 1,600; descendants, 4,500.
Occupations: Labor, Business, Laborers, Farmers, Varied all trades, Professions, Teachers, etc.
Cultural Interests: Art, Music, Drama, Dancing, Embroidery.
Associations: Ukrainian-American Home Ass'n; Ukrainian-American Citizenship Club; Ukrainian Sitch's Home; East Buffalo Citizenship Club.
Schools 4. Churches: 3. Newspapers: 0.

The Ukrainians of Buffalo have come here mostly from Western Ukraine (now Poland and Czechoslovakia). Some from Soviet Ukraine.

FINISH OF THE TABLOID.

The Ukrainian exhibit surely deserves a wider attention of the American of Ukrainian origin. It should be seen by all the Ukrainians from Buffalo and neighboring localities, as well as by all who pass through the city from more distant places. I am sure that local Ukrainians would be only too glad to take them to the exhibit. There is no intelligent Ukrainian in Buffalo who does not know the Museum of Natural Science in Humboldt Park.

The Ukrainians of Buffalo have shown fine co-operation with their fellow Ukrainians in helping them out when needed. A Washington Bicentennial program was held in Lackawanna, N. Y., a month ago. The Ukrainian singers got together in their beautiful costumes, and sang for this celebration with several other nationalities. The Ukrainians also had a float entered in the parade. They won a first prize for their beautiful singing from the groups of Serbians, American Negroes, Russians, Germans, Italians, and the Poles. After the celebration the Ukrainian participants celebrated with a good time.

The Ukrainians won a small cash prize but their deep joy and satisfaction still lingers on.

Now lets all of you, young Ukrainians, write to the Svoboda and tell us about your organizations and clubs helping to make the American people understand what and where Ukraine is, and also tell about the Ukrainians in your home towns and cities.

Ukraine and Ukrainians will live forever.

Walter Ciopyk,
18 Herman St., Buffalo, N. Y.

UKRAINE

Ukraine, though your tired head be down
In the lowest depths of degrading Hell,
Always remember: your Soul is your own.
Wait in patience for the sounding knell
That soon will toll out the welcome doom
Of the Beast that holds you in bondage,
In vain hoping to make Disgrace your tomb
And Cruelty the new headstone of the age;
Surely, not distant can that memorable day be
When your exhaustless strength shall wrest
That Beast from your tired and tortured breast,
And you shall rise up to be forever free
To hold your head in that hallowed height
Where Freedom shines her bright and sacred light!

S. Kryvicky.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Albert H. Dachuk, Brooklyn, N. Y. — Ви кажете в своїм дописі: "Was it fair of the editors to make out their opinion in Ukrainian when as a matter of fact the article of criticism was made out in American? I ask this because I came upon several Ukrainians who were wondering why I was comparing a Ukrainian newspaper with an American newspaper. I then asked them whether they read the article itself and it turned out that they had not because they did not know how to read American or if they did, they did not know what it was all about. Therefore, they had to take for granted what the editors wrote in Ukrainian".

При кінці свого допису Ви пишете:

"As for the editors I repeat if they have any criticisms... I would like to have them in American and not in Ukrainian so that those who read this article may be able to judge for themselves."

Коли ходить про те, що є "fair", то здається, що коли люди не розуміють по американськи, то "fair" було би, щоби не лишень редакція, але й Ви писали по українськи.

Редакція не може допускати до цього, щоби ґазети вживати до того, щоби так від легкої руки говорити про когонебудь, що або не вміє по американськи, або вміє зле, не знає, про що ходить у дописі. Вся критика мусить бути конкретна. Коли дописувач підносить критику чогось, він прецизує конкретні свої уваги й лишає вже читачам осудити, хто має рацію та чи редакція його як слід зрозуміла. Він подає коротко факти хиб та своі заради.

Допис мусить розмірами підходити до величини ґазети. Дописувач, котрий пише допис на 6 сторінок машинового письма, згори може знати, що він написав допис, якого не може помістити навіть газета, яка має трицять сторін.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що трикварта́льний мітінг відбудеться в неділю, 2 жовтня, точно в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі при 4-тій і Ворд ул. Член, котрий довгує за два місяці буде суспендований. Не явившийся на мітінг член буде караний після статута. — Г. Мисишин, предс.; И. Брингілевич, кас.; Ст. Верещак, фін. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

The Sport Whirl

—o—

Mr. Korotash,
Ukrainian Saints Peter and Paul Choir Club,
Ansonia, Connecticut.

Dear Mr. Korotash:

You as the follower and club mate of the Ukrainian Saint Peter and Paul Choir Club, we the Ukrainian Athletic Club of Chester wish to congratulate you on your splendid letter which proved to us that the Ukrainians are not only springing up in Pennsylvania and New Jersey but also in the state of Connecticut. The Ukrainians of Chester wish to congratulate your club for its splendid showing and hope that the success will be everlasting.

We, the Club of Chester, want to hear more of the outside world and now we turn to the SVOBODA and congratulate them in the fine work which they have done for us Ukrainians. We the club of Chester, would like to find in this splendid column of the SVOBODA many more activities which are carried on by Ukrainians of other cities. Be coöperative, and the Ukrainians will soon find themselves under one great organization.

In ending, Mr. Korotash, the Ukrainian Club of Chester would like to hear more of your Club in this section of the paper, in the very near future.

Yours sincerely,
Publicity Manager — **Joseph Lacuach,**
Ukrainian Athletic Club,
Ukrainian National Home,
Chester, Pennsylvania.

UKRAINIAN BOXERS IN CLEVELAND.

I am a sport fan from Cleveland, Ohio. I have read the "Svoboda" for several years and I was very interested in your column "Sport Whirl." I would like to contribute my share to this column, adding some information about the progress of my favorite sport of boxing among the local Ukrainians.

One of our first known boxers is Steve Blake, who in 1930 defeated George Pavlick, former world amateur heavyweight champion in Cleveland, but who now retired and got married.

Still another is Joey Kushner, who now isn't fighting much, but who in 1929 defeated Babe Triscaro, an Italian, who now is fourth leading flyweight and Bantamweight in the world. Joey defeated him in five rounds, the fifth going for an extra round. There were 10,000 people in the Public Auditorium, and I was one of them to see the greatest battle of two midgest fighting for the Golden Glove finals. Joey Kushner now is a featherweight and we, Ukrainians in Cleveland, are still rooting for him.

A Clevelander.

33 Barns St.,
September 21, 1932.
Rochester, N. Y.

Dear Editor:

I read in your newswpaper the "Svoboda" of the Sport Whirl and I'm very glad to state that the "Uke" youth is coming to life. I am only 20 years of age and have played with various teams in the city including the Polish team and I think it's about time the "Uke" boys did get down to business and show the sport world what they are made of.

In Rochester, N. Y., we have a team of good basket ball players but they are all distributed among the leading semi-pro-teams of Rochester. We got together last season and chalenged all cities in the Eastern States and our only reply was from Auburn. We went there and defeated them. Since no other team challenged us (but Auburn which we trounced) we claim the Eastern States Championship. The little items of Mr. Walter Korotash, Mr. Michael Edynak Jr., and Michael Wolk carry the prospect for a good Ukrainian League.

As Mr. Korotash stated in the paper for the fine bunch of starts on his team all we can do is to wish them a very successfull season. We have a good bunch of "Ukie" boys in town that will challenge any team or teams anywhere in the Eastern Stetes and at the same time put up a good program of Ukrainian Dances. We would be very glad to display our wares if the teams would only stand the expenses of our road trips. I will also say that this bunch of boys of mine will beat or at least put a good game to any Ukrainian team in the U. S., and that's saying some! If any of you, managers, wish to check up on this, just give us a game and you'll find out. So, boys, lets see yours "Uke" spirit and let's hear from you as soon as possible. Yours in sports,

Mike Borshanski.

С. М.

МОНОТОННІСТЬ.

Ой, піду я, піду понад берегами,
Ой, гляну я, гляну далеко полями;
Ой, чи не побачу, ой чи не спізнаю
Хоч один куточок, як в мойому краю...

Ой, чи не почую я шуму такого,
Як так, в селі ріднім, від гаю густого;
Ой, чи не напюся з ручаю водиці,
Що золотом, сріблом до сонця блищиться.

Ой, чи на березі зазулька не кукне,
Пугач на дубині де в арубі не гукне;
Чи не затьохкоче в гущах соловейко,
Не звеселить мені хоч хвильку серденька...

Ой, піду я, піду, аж втома вгинає:
Нема того щастя, що в рідному краю;
Дарма, що блукаю нераз я по днині —
Нема того раю, що там на Вкраїні.

Нема соловейка, зазульки не чути,
Нема де водиці з ручаю ликнути,
Нема де спочити під дубом у тіни;
Одна МОНОТОННІСТЬ і втома без зміни.

Все блуджу даремно, без цілі, без пути,
Ніщо не привабить, нічо пригорнути;
Лиш вітер полями все дико так виє,
А в серці лиш туга одна скавулїє...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

CHICAGO, ILL.

Ukrainian Young Parish Club.

Would you permit me to say a few words about the organization of our new club?

The first meeting of this "Ukrainian Young Parish Club" was held Thursday, September 1, 1932, at 8:00 P.M., at the Ukrainian National Hall, at 1944 W. Erie St.

The organizer of this club is our beloved Rev. Wm. Diakiw. Rev. Wm. Diakiw stated that the club was for the purpose of getting all the young Ukrainian folk together (that's a splendid idea).

At our first meeting we had over 50 members. We have set plans to give a dance at the Ukrainian National Hall, Sunday, October 2, 1932.

As soon as the meeting started Rev. Wm. Diakiw read us the constitution that he had written for us. He also gave us an interesting lecture about Ukraine. The next thing we did was to elect our officers. After the election was over we made an oath before the Ukrainian flag that we as the members of the "Ukrainian Young Parish Club" would stand by and work with the club as long as it exists. We concluded by singing the Ukrainian Hymn.

P. D. S.

Поезія та проза.

— Світ тепер дуже вматеріялізований. На кожному кроці чути лиш одно слово: „гроші".

— Що ви кажете? Я чую все два слова: „Нема грошей!"

—

Діялося це в Росії за царських часів.

— На нас дивиться поліцейський — обережно прошептав Ціперович Шульмановы. — Ваш пашпорт уже неважний від вісьмох днів. Ви стійте на місці, а я стану втікати від поліцейського. За той час ви собі спокійно зникнете.

Ціперович пустився бігти. За ним поліцай. Ціперович біг довго, вкінці зупинився. Поліцай зажадав тепер від нього пашпорту.

— То дивне, ви маєте дозвіл жити у нашому місті цілий рік, а втікаєте перед поліцією?

— Я не втікав. Лікар приписав мені рух і я бігаю.

— Таж ви бачили, що я біжу за вами, чомуж ви відразу не зупинилися.

— Я думав, що лікар і вам записав рух.

—o—

У розгарі.

Оборонець: „Бачимо, що обвинувачений є тупоумний, та саме це є для нього облекшуючою обставиною. Виж, панове судді присяглі, повинні взяти під увагу, що він такий самий чоловік, як я і ви!

Хаїм Файґельшток любить жартувати. Раз стоїть у вікні тай каже до прохожих:

— Підуть на Нову вулицю! Там біжить лисиця!

До тих прохожих прилучаються інші й постепенно половина населення жидівської дільниці біжить у вказанім напрямі.

Тоді Файґельшток бере шапку з цвяха і каже: „Я також повинен піти туди на Нову вулицю. Може там дійсно є лисиця!

—o—

Хорі ноги.

Шльойма Ґутаперкер приїхав у Варшаву порадитися на хорі ноги в лікаря-професора.

Професор: Слухайте! Та чейже ви могли вмити ноги, заки прийшли до мене?!

— Це мені радив уже мій лікар у Ченстохові. Та я думав: Заки рішитися на це, треба ще порадитися професора у Варшаві.

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. (63)

При блимаючім світлі смолоскипа Тарзан побачив полиці, на яких лежали невеличкі клунки зі шкіри. Старий дід дістав один такий клуночок і розкрив його, а потім висипав на долоню кілька камінців. „Це діяманти", сказав він. „Болґани збирають їх уже від століть. Вони мають леґенду, що Атлянтида колись знову зявиться й вони повернуться туди. Але вони мусять принести з собою дарунки в діямантах, які вони все склададають!"

Старий дав один клуночок Тарзанови, другий Ла, а третій узяв для себе. „Це на щастя", сказав старий. „Може пощастить нам вибратися звідси, тоді діяманти дуже пригодяться". Після того старий підійшов до примітивної драбини, що стояла при стіні. По ній він вибрався в отвір на стелі й опинився в тунелю, що тягнувся до головної брами. За ним полізла Ла, Тарзан, а потім лев і Ґоманґани. Скоро кімвата з діямантами знов опустіла.

При виході з тунелю Тарзан почав видавати прикази. Він наказав усім відразу кинутися бігти до брами з підземелля, користуючися тим, що між ними й Болґанами є свобідний простір. Болґани не сподівалися, що Тарзан зі своїми людьми вибрався з палати, тому вся їх увага була зосереджена на палаті. Старий, Ла, а потім чорні швидко перебігли площу й опинилися за брамою. Вслід за ними біг Тарзан зі своїм львом. Лише його побачили Болґани.

„А тепер — скомандував Тарзан — усі вперед! Скорше поспішайте туди до міста Опар. Іншого шляху нема!" Ла звернулася до Тарзана: „Ні, я далі не піду й кроку без тебе! Ти мусиш вести нас!" В цей час вона глянула вперед. „Дивись! Що це там?" „Саме на час зявилися вони. Це нам підтримка від Ґоманґанів іде!" Тут Ла звернула увагу Тарзана в інший бік. „Дивися, що там роблять люди! Дивися сюди, що це там?!" — вигукнула вона.